

Réde

Településfejlesztési koncepció
és
településrendezési eszközök
felülvizsgálata

Településfejlesztési koncepció

Teljes eljárás

Végső szakmai véleményezési szakasz

Munkaszám: TT- 20313

2022. november 17.

Határozati javaslat

Réde Község Önkormányzata Képviselő-testületének ..... Kt. határozata a

Réde Község Önkormányzata Képviselő-testülete Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 13. § (1) bekezdés 1. pontjában, és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6. § (1) bekezdésében előírt feladatkörében eljárva, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben és Réde község képviselő-testületének a településfejlesztéssel és településrendezéssel, az arculati kézikönyvvel és a településképi rendelettel összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól szóló 5/2017 (VIII.10.) önkormányzati rendeletében előírt egyeztetési eljárás lefolytatását követően elfogadja a TT-20313 munkaszámú településrendezési eszközök felülvizsgálata keretében elkészült Településfejlesztési Koncepciót.

E határozat melléklete a **TT-20313** munkaszámú, „Településfejlesztési Koncepció” megnevezésű dokumentáció.

Tartalomjegyzék

1.	JÖVŐKÉP.....	4
1.1	A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan	4
1.2	A településfejlesztés alapelvei Rédén.....	6
2.	CÉLOK.....	11
2.1	A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása.....	11
2.2	Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása.....	15
3.	KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ.....	27
3.1	A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.....	27
3.2	A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	27
3.3	Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	27
4.	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE.....	30
4.1	A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer.....	30
4.2	Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére	30

1. JÖVŐKÉP

Réde Településfejlesztési Koncepciója a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet (a továbbiakban: 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet) alapján, annak 2. mellékletében meghatározott tartalom szerint kerül kidolgozásra.

Az épített környezet alakításáról és védelméről 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. § (1) bekezdésének megfelelően a településfejlesztési koncepció hosszú (10 évet meghaladó) időtávra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A koncepció meghatározza a település átfogó fejlesztését szolgáló célkitűzéseket, az azokhoz kapcsolódó részcélokat, valamint a célok értelmezését. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

A településfejlesztési koncepció egy hosszútávra szóló dokumentum, amely kijelöli a település elendő jövőképét a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan, valamint rögzíti a településfejlesztés elveit. A településfejlesztési koncepció alapja a közösség véleményére épülő, határozott és hosszú távú jövőkép. A jövőkép, illetve a hosszú távú célok kiinduló pontot jelentenek a területrendezési eszközök felülvizsgálatához, elkészítéséhez, illetve a középtávú területi és ágazati stratégiai dokumentumok kidolgozásához.

A településfejlesztési koncepció egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Réde Község Önkormányzat Képviselő-testületének a településfejlesztéssel, településrendezéssel és településkép-érvényesítéssel összefüggő partnerségi egyeztetés helyi szabályairól szóló 5/2017. (VIII. 10.) önkormányzati rendelete alapján történik.

A társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre és a település pozíciójára vonatkozó jövőkép megalkotásakor nem a jelenlegi társadalmi, gazdasági folyamatok előrevetítésére kell alapozni, hanem a javasolt beavatkozások eredményeként elendő vízió fogalmazható meg. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések megvalósítására van szükség. Ugyanakkor a jövőkép a település és a vele funkcionális kapcsolatban lévő környezetére együttesen értelmezhető.

1.1 A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan

A településfejlesztési koncepció alkalmat kínál az önkormányzat számára ahhoz, hogy ezekből a megállapításokból, és más, aktuális forrásokra támaszkodva megalkossa a települési szándékok és külső gazdasági, környezeti lehetőségeknek leginkább megfelelő

települési jövőképet.

Réde jövője azon múlik, sikerül-e erőforrásait, adottságait környezettudatos és innovatív módon kihasználva vonzóvá, fenntarthatóvá válnia az itt élők, tanulók, az itt működő és befektetési lehetőséget kereső vállalkozások és az idelátogatók szemében.

Réde a Bakony hegység északi alján, a Kisalföld találkozásánál fekvő település, amelynek jövője azon múlhat, hogy sikerül-e versenyképesnek maradnia a szűkebb és tágabb térség hasonló nagyságú, lélekszámú településeivel szemben úgy, hogy közben nem veszíti el azokat az értékeket, melyek oly vonzóvá tették az elmúlt évtizedekben.

A község átfogó céljait az alábbi főbb jellemzőkkel határozhatjuk meg:

- jellegzetes, önálló arculattal rendelkező község,
  - saját mezőgazdasági és gazdasági potenciállal rendelkező település,
  - a változó lakóterületi területfelhasználási lehetőségek (falusias) kínálatával vonzó község a letelepedni vágyók számára,
  - idegenforgalmi célpont a természeti adottságok kihasználásának lehetőségeivel.
- **GAZDASÁG:** Erősíteni Réde gazdasági alapját a helyben szívesen megtelepedő vállalkozások segítségével, adminisztratív könnyítéssel, gazdasági célú területek kínálatával, szakértelem menedzsmenttel.
  - **TÁRSADALOM:** Biztosítani a pozitív bevándorlási ráta megtartását (letelepedés elősegítése) és a tartós munkanélküli lakosok munkába vezetését a településen belüli munkalehetőséggel. Segíteni a helyi kulturális élet, az összetartozás-érzés és az identitástudat fejlődését.
  - **VONZERŐ:** Elősegíteni a jellegzetes, önálló arculatú település karakterjegyeinek fejlődését, mind a lakóterületi kínálat, mind a helyi gazdaság fejlődését elősegítő területi kínálat biztosításával. Családbarát intézkedésekkel (járda, kerékpár, több apró zöldfelület kialakításával) vonzóvá tenni a települést a letelepedni kívánó családok számára.
  - **TÉRKAPCSOLATOK:** A település a 81. és 82. sz. főút között található, azonban a városoktól való kisebb-nagyobb távolság a gyengébb agglomerációs kötődés lehetőségét is magában hordozza, ezáltal lehetővé válik a település önálló fejlődésével, hogy mikro-agglomerációs központtá váljon.

Jövőkép: Réde hosszútávú elképzelése egy olyan fenntartható településfejlesztés elvének megfelelő, az agglomerációs előnyöket kihasználni tudó, versenyképes gazdasággal rendelkező, a közösségi értékeket maximálisan figyelembe vevő élő települési közösség megteremtése, mely képes az ökológikus tájszemlélet előtérbe helyezésével a természeti adottságoknak megfelelő mezőgazdasági termelés, turizmus által minőségi, egyedi rédei egyediség kialakítására. Réde a megfontolt és fenntartható fejlődésének köszönhetően a térség

stabil településévé és az élhető lakó-, vállalkozási- és természeti környezetben letelepedni vágyó családok elsődleges, vonzó célpontjává válik.

1.2 A településfejlesztés alapelvei Rédén

Egy-egy település életének különböző dimenziói (gazdasági, társadalmi-szociális, környezeti, kulturális) egymással szorosan összekapcsolódnak, ezért az egyes településfejlesztési beavatkozások csak integrált megközelítés alkalmazásával lehetnek igazán hatékonyak. A települést tehát ebben az értelemben egészként szükséges kezelni.

Az integrált megközelítés több szempontból érvényesíthető. Fontos, hogy egy-egy felismert komplex társadalmi-gazdasági probléma megoldására ugyanolyan komplex fejlesztési beavatkozás szülessen, az intézkedések ne csak részproblémák megoldására irányuljanak. Az integrált megközelítés az egyes projektek összefüggéseire is értelmezhetőek. Egyedi projektek, pontszerű fejlesztések helyett egymás hatását kölcsönösen erősítő beavatkozások, komplex fejlesztések szükségesek.

Réde élhető, jó színvonalú infrastruktúrával és közszolgáltatásokkal rendelkező település. A falu minden korosztály számára jó minőségű ellátásokat biztosít az oktatási, egészségügyi, szociális, kulturális és infrastrukturális területen egyaránt.

Réde aktív társasági életet élő település, ahol az oktatási intézményekben eredményes közösségfejlesztés zajlik. Az önkormányzat és a civil szervezetek között jó a partneri viszony. A *civil szervezetek* jelentős és aktív szerepet töltenek be a helyiek életében, tevékenységük minden korosztályt megcéloz. A civil szervezetek működése a szociális ellátás területére jelentős pozitív hatással bír a kapcsolódó civil, önkéntes tevékenységgel. A civil szervezetek számának növekedésével az aktivitást is növelni lehet a jövőben.

A fentiekben megfogalmazott jövőkép elérése csak a lakosság minden tagjának tudatos tevékenysége által mehet végbe. Ennek érdekében *együttműködésre* van szükség a közszféra, a gazdaság és a lakosság szereplői között. A *fenntarthatóságot* támogató beavatkozások és műveletek végrehajtása csak rendszerszemléletű megközelítésben lehetséges; ennek fő területei a következők: a tudásbázis növelése; az ismeretek széles körű elterjedése, megosztása; nyilvánosság, civil szervezetek fellépése; közpolitikák fejlesztése, átalakítása; a változások értékelése és monitoringja.

Nem modernizációra, hanem az új kihívásoknak megfelelő, a vidék lényegét megtartó, annak előnyeire építő *innovációkra* van szükség. Réde innováció-képességének növeléséhez szakemberekkel megtámogatott, erős, világlátott vidéki közösségek szükségesek. Az innovációkat terjesztő szomszédsági hálózatok fejlesztése kiemelt jelentőséggel bír. A társadalmi innovációk és a társadalmi vállalkozások prioritást kell, hogy élvezzenek. Mindez csak szemléletfejlesztéssel lehetséges, mely folyamatos fejlődés útján érhető el. A felülről és alulról jövő kezdeményezések egyensúlya, a belső és külső erőforrásokon alapuló fejlesztések optimális ötvözete révén léphet a település egy gazdaságilag, társadalmilag és környezetileg is fenntartható fejlődési pályára. Réde településfejlesztésében belső erőforrásokat feltáró, annak hasznosítására törekvő működési modellre és fejlődési pályára törekszik. A helyben, helyiek által kiaknázott és felhasznált erőforrások a térséget és az ott élőket gyarapíthatják:

- a belső helyi erőforrások feltérképezésével és kiaknázásával, a térség/település gazdasági erőforrásainak dinamizálásával,

- a helyi közösség mozgósításával, a helyi identitás erősítésével,
- a helyi erőforrások hosszútávon is fenntartható használatának kialakításával,
- a helyi gazdasági szereplők összekapcsolásával, helyi piacok kialakításával, a jövedelmek áramlásának minél hosszabb ideig a településen belül való tartásával.

Az erőforrások megtestesülhetnek:

- humán erőforrásban (munkaerő, ismeretanyag, tettekészség, összefogás);
- társadalmi erőforrásokban (társadalmi szereplők együttműködése a gazdaság szereplőivel, hagyományörzés);
- természeti és gazdasági erőforrásokban (tiszta környezet, környezetbarát energia- és élelmiszertermelés).

A *fenntartható fejlődés* a természeti erőforrásokkal való olyan tartós, értékvédő gazdálkodást jelent, amely lehetővé teszi az emberek boldogulását anélkül, hogy a gazdasági fejlődés lerombolná a sokféleséget, a komplexitást és az ökoszisztéma-szolgáltatásokat. Az emberek tisztelik a természetet, természeti értékeinket, a helyi közösségek felismerik a rendelkezésükre álló természeti erőforrásokból adódó lehetőségeiket, termelésüket, energiafelhasználásukat és fogyasztásukat erre alapozva szervezik meg. Sokrétű gazdasági kapcsolatok szövik egybe a várost és vidékét, az egymással szomszédos, majd a távolabbi településeket.

A globalizáció, az életmódváltozás, a beépített területek, mesterséges felületek növekedése, a környezetszennyezés a tájváltozás folyamatát rendkívül felgyorsították ezért a táj jellegének védelme, a tájkarakter, az értékes tájkép megőrzése több szakterület együttes munkáját igénylő rendkívül nehéz feladattá változott. Ezen változások eredményeként ugyanakkor a táj, a tájélmény az elmúlt két évtizedben felértékelődött. A táj különböző szakterületek közötti együttműködést erősítő összekapcsoló fogalomná változott.

A településtervezésben a táj mindeddig háttérbe szorult, pedig megalapozatlan fejlesztések, koncepciók akár évszázadokra is hátrányos helyzetűvé kárhoztatják egyes települések lakóit. A tervezés során az ökológiai szempontból előnyös adottságokat meg kell őrizni és a meglévő hátrányokat fel kell számolni. A *tájhasználat* tudatos alakításával, előnyös hatású klímateremtők telepítésével, lehetséges a kedvezőbb környezet létrehozása. A településtervezésben a táji összefüggések erősítése, a környező táj fizikai jellemzőinek, a klimatikus és domborzati adottságoknak tudatos figyelembevétele, a településökológia ismereteinek beépítése a tervezésbe az egyik új megközelítés.

A településfejlesztés alapját a fenntartható fejlődés környezeti, társadalmi és gazdasági szempontjainak érvényesítése kell, hogy képezze. Ez különösen az alábbi alapelvek figyelembevételét jelenti:

1., Kiegyensúlyozott társadalmi viszonyok megteremtése és fenntartása:

- demokratikus döntéshozatal,
- a közösséget összetartó szolidaritás és a terhek igazságos elosztása,
- testileg és lelkileg egészséges társadalom kialakulásának elősegítése.

2., Kiegyensúlyozott gazdasági viszonyok megteremtése és fenntartása:

- több lábon álló (diverzifikált) helyi gazdaság,
- magas termelékenység,
- a helyi kis- és középvállalkozások.

3., Kiegyensúlyozott környezeti viszonyok megteremtése és fenntartása:

- az autonóm település elveinek érvényesítése,
- a jó minőségű termőföldek védelme,
- ökológiai szempontból előnyös adottság megőrzése, tájhasználat tudatos alakítása,
- a természetes és épített környezet értékeinek védelme,
- a zöldfelületek, rekreációra szánt területek növelése.

A településfejlesztés során kiemelt fontosságú alapelv a helyi, már rendelkezésre álló erőforrásokra építkezés, valamint a költséghatékonyaság biztosítása. A *hatékony településfejlesztés* érdekében a településeknek reálisan kell felmérniük gazdasági és humán erőforrásaikat. A hatékonyság érdekében nemcsak új erőforrások bevonására, de a meglévő kihasználatlan erőforrások hasznosítására (kihasználatlan ingatlanok hasznosítása, barnamezős beruházások, helyi termelési tapasztalatok hasznosítása) is törekedni érdemes.

Szintén fontos településfejlesztési elv a hosszú távú (több költségvetési és tervezési ciklusú) gondolkodás, az egyes fejlesztések, projektek esetében a beruházási költség mellett a fenntartás, működtetés költségeivel, s a fejlesztések hosszú távú hatásaival is kalkulálni kell.

A településfejlesztési folyamat valamennyi szakaszában – tervezés, megvalósítás és fenntartás – kiemelt alapelv a közösségi szemlélet, a széles körű partnerség biztosítása, hiszen egy-egy fejlesztés csak valós lakossági igény és megfelelő lakossági támogatás mellett érheti el célját.

A *partnerségre* ugyanakkor nemcsak a helyi lakosság szintjén érdemes törekedni, hanem a gazdasági élet szereplői és a különböző kormányzati szintek között is. A közösségi tervezés megvalósítása a település társadalmi kohézióját is növeli, hozzájárul a civil szféra erősödéséhez, a helyi identitás kialakulásához, s áttételesen a település népességmegtartó erejének növeléséhez is. Az alulról jövő lakossági kezdeményezéseket a település vezetésének is támogatnia kell.

A közösségi tervezés lehetőséget ad az egyes szereplők fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, ahol a partnerek már a tervezés során megismerik a fejlesztési elképzeléseket és véleményt nyilváníthatnak. A partnerek szerepet kaphatnak a megvalósításban is, ennek egyik hatékony eszköze a helyi közösségek működésének ösztönzése. Az egyes projektek megvalósulási és fenntartási időszakában kiemelt figyelmet kell fordítani a lakossági tájékoztatásra, az elért eredmények kommunikációjára, valamint a tapasztalatok visszacsatolására.

A közösségi szemlélet érvényesítése a szolidaritás elvét is magában foglalja. A település működésekor érvényre kell juttatni az esélyegyenlőségi szempontokat, kiemelt figyelmet kell fordítani az egyes esélyegyenlőségi csoportokra (hátrányos helyzetűek, idősek, nők, romák, fogyatékkal élők).

A településfejlesztés közös ügy, amely csak akkor lehet eredményes, ha mindenki – a maga szintjén, kompetencia területén – ehhez hozzájárul. A tervezés és a megvalósítás során valódi partnerségnek kell kialakulnia az egyes szereplők céljainak, projektjeinek koordinálása mentén. Ezzel biztosítható, hogy a hosszú távú szemléleten túl jelen időben sem sérülnek az alapvető érdekek egymás rovására.

A célok kitűzésénél, a beavatkozások tervezésénél szem előtt kell tartani, hogy az eredmények mindenki számára elérhetőek legyenek.

A település harmonikus fejlődésének biztosítása érdekében a fejlesztési koncepció készítői a következőket ajánlják az önkormányzat figyelmébe, mint **fő fejlesztési irányelvek**:

- ⇒ Fontos a táji, természeti értékek megőrzése és a visszafordíthatatlan folyamatokat beindító beavatkozások elkerülése. Új lakóterületeket elsősorban a meglévő belterületen belül javasolt kialakítani úgy, hogy a túlzott mértékű besűrűsödés ne következzen be. A lakosság kényelmes életkörülményeinek biztosítása a fejlesztések egyik végső célja.
- ⇒ A környező településekkel való szoros együttműködés miatt (pl. oktatás, sport, közigazgatás), fontos a kapcsolatok javítása.
- ⇒ Továbbra is biztosítani kell a magas színvonalú, alapfokú intézményi és zöldfelületi ellátást, a helyi munkakínálatot bővítő üzemi létesítmények elhelyezésének lehetőségét, a mezőgazdasági területek fennmaradását, valamint az országos közlekedési vonalak és csomópontjaik nyújtotta előnyök kihasználhatóságát.
- ⇒ A településkép javításával nő a lakosság elégedettsége és jelentősen nőnek a turizmus lehetőségei, egyúttal vonzóvá válik a település a letelepedők számára.
- ⇒ A gazdaság versenyképességének javítása, ezen belül a helyben foglalkoztatás arányának növelése és az életszínvonal emelése, a magasan képzett munkaerő nyújtotta előnyök kihasználásával.
- ⇒ A fejlődést a meglévő természeti értékekre, a Bakony közelségére, valamint a község területén található kastélyra kell alapozni. A lakosság számára komplex szolgáltatás kínálatot, barátságos falusias környezetet és kedvező zöldfelületi ellátottságot kell biztosítani. Fontos a táji, természeti értékek megőrzése.
- ⇒ A település lakói számára társadalmi, gazdasági és környezeti értelemben a fenntartható fejlődés alternatíváit kiaknázva nyújtsa a falusias, természetközeli élet lehetőségeit.
- ⇒ Helyi tudásbázis erősítése, munkavállalói képességek és esélyek javítása: Tanfolyamok, képzések szervezése.
- ⇒ Életminőség javítása: a szociálisan rászorulóknak, valamint az egyesületek támogatása.
- ⇒ Telephelymarketing: vállalkozásokok telephelyeinek támogatása, lakóterületek biztosítása.
- ⇒ Térségi kapcsolatok erősítése: környező településekkel összefogás nagyobb pályázatok megnyerésére és megvalósításához; településközi utak fejlesztése, felújítása (pl. Szabadság u., Jókai u.); kerékpárutak létesítése és fenntartása.
- ⇒ Pénzügyi stabilitás megteremtése (helyi szolgáltatások, vállalkozások segítése).
- ⇒ Fiatalok és időskorúak programjainak szervezése és kiaknázása, bővítése.
- ⇒ Egyházközségeink és templomaink, imaház szerepének erősítése.
- ⇒ Civil szervezetek erősítése (identitás).
- ⇒ Intézményhálózat modernizálása (meglévő intézményeink korszerűsítése).
- ⇒ Infrastruktúra és környezetünk fejlesztése (járda, út, fásítás stb.).
- ⇒ Okos digitális településfejlesztés.
- ⇒ Szolgálati lakás építése.
- ⇒ Játszóterek fejlesztése, új építése a műfüves pálya mellé.
- ⇒ Közintézmények parkolásának biztosítása (pl. hivatal, művelődési ház stb.).
- ⇒ Energetikai korszerűsítés.
- ⇒ Sportolási lehetőségek bővítése (pl. focipálya bővítése, felnőtt szabadtéri kondipark, teremsport).
- ⇒ Idegenforgalom fellendítése.
- ⇒ Buszöblök, buszvárók felújítása.
- ⇒ Erdősítési programban részvétel.
- ⇒ Bel- és külterületi csapadékvízvezetés, vízrendezés.
- ⇒ Zöldfelületek karbantartása, fásítás és közterületi virágosítás.

- ⇒ Kastélypark felújítás.
- ⇒ 8217 hrsz-ú út felújítása.
- ⇒ Óvoda bővítése.
- ⇒ Művelődési ház felújítása, bővítése.
- ⇒ 757 hrsz-en épületfelújítás és rendezvényhelyszín kialakítása.
- ⇒ Rákóczi tér 22. szám alatt civil ház és helytörténeti kiállítás kap helyet.
- ⇒ Szobrok, emlékművek felújítása.

2. CÉLOK

2.1 A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A településfejlesztési koncepció átfogó célja a település versenyképességének javítása, vonzerejének fokozása a meglévő adottságainak kihasználására és erőforrásainak fenntartható módon való hasznosítására alapozva.

Stratégiai célok:

- a település épített környezetének védelme és fejlesztése;
- Réde kedvező földrajzi fekvéséből eredő előnyök kiaknázása;
- a falu népességének megtartása, koordinált növekedés, az ehhez szükséges intézményi feltételek biztosításával és a lakóterület-fejlesztések - településszerkezethez igazodó - arányos kialakításával;
- élhető lakókörnyezet biztosítása;
- meglévő építészeti értékek megőrzése, védelme, épített környezet fejlesztése;
- rendezett településkép kialakítása, fenntartása, a település közterületeinek fejlesztésével;
- fenntartható tájhasználat biztosítása;
- a természeti környezet fejlesztése figyelemmel a természetvédelemre és belterületi zöldterületek ápolására;
- a környezetvédelem tekintetében lehetséges környezetterhelések minimalizálása;
- fenntartható gazdálkodás folytatása;
- a szolgáltatások fejlesztésével polgári életkörülmények biztosítása;
- a meglévő mezőgazdasági és ipari gazdasági potenciál bővítése új munkahelyek teremtésével, a munkahelyválaszték bővítésével;
- közlekedésfejlesztés a belterületi szerkezeti tengelyek rendezésével, a balesetveszélyes csomópontok átgondolt átszervezésével, a szomszédos településekkel való összeköttetés javítása, a meglévő úthálózat, kerékpárutak, parkolóhelyek és járdák karbantartása, valamint a még hiányzó szakaszok és parkolóhelyek kiépítése;
- idegenforgalom, turizmus fejlesztése a természeti adottságok kihasználásával;
- a településmarketing fejlesztése, mely egy olyan eszköz, amellyel a település megítélését lehet javítani. Megfelelő reklámmal a település megismertetheti magát a célcsoportokkal (befektetők, turisták, letelepülni szándékozók és a helyi lakosság);
- stratégiai együttműködés a környező településekkel kapcsolatok létrehozása;

- csak a környező települések összefogásával jöhet létre olyan projekt, amely lehetővé teszi a közös pályázatok készítését. A pályázatok megnyerésénél fontos szempont a partnerség;
- helyi tudásbázis erősítése;
- életminőség javítása, valamint fiatalok és időskorúak programjainak szervezése, civil szervezetek erősítése;
- okos település létrehozása;
- egyházközségünk és templomunk szerepének erősítése;
- intézményhálózat modernizálása;
- erdősítési programban részvétel.;
- bel- és külterületi csapadékvízvezetés, vízrendezés;
- zöldfelületek karbantartása, fásítás és közterületi virágosítás;
- kastély és kiskastély felújítás, újraépítése;
- 8217 hrsz-ú út felújítása;
- óvoda bővítése;
- művelődési ház felújítása, bővítése;
- 757 hrsz-en épületfelújítás és rendezvényhelyszín kialakítása;
- Petőfi u. 22. szám alatt civil ház és hegytörténeti múzeum kap helyet;
- szobrok, emlékművek felújítása.

Réde lakosságának népességmentartó és népességvonzó képességének javítása:

Ezen átfogó célkitűzés jegyében Réde célja egy olyan hosszútávú településfejlesztési elképzelés megvalósítása, amely az emberek és a közösség értékeire építve, a hagyományokat ápolva nyújt esélyt a vidéki élet megbecsültségének és vonzerejének helyreállítására, a településen élők életminőségének átfogó javítására. A fiatalok számára a helyben maradásra, az iskolák, az egyetem elvégzése után a hazatérésre ösztönző feltételek kialakítását, képzett, világlátott fiatalok vidékre költözésének segítségét, a gazdálkodás és a vidéki élet vállalásával összekötött gyerekvállalás segítségével a demográfiai egyensúly helyreállítását. Átfogó fejlesztési cél, hogy a falu, korszerű, az agglomeráció előnyeit kihasználó lakóhely és életforma legyen. Réde a sajátos vidékes karakterének és eltartóképességének megőrzése mellett a lakónépesség számára élhető lakókörnyezetet, minőségi szolgáltatásokat nyújtson, ezáltal szerveződjön újjá, erősödjön meg a helyi közösség. Így a település a térségi együttműködések aktív részesévé válva is meg tudja őrizni saját hagyományait, egyéni karakterét.

Helyi adottságok hasznosítása:

A táji adottságoknak megfelelő tájhasználat a legkézenfekvőbb gazdaságfejlesztési cél, melyet a lehető legnagyobb mértékben ki kell használni. A mezőgazdasági táj művelése, valamint helyi termék előállítás a turizmus alapjául is szolgál.

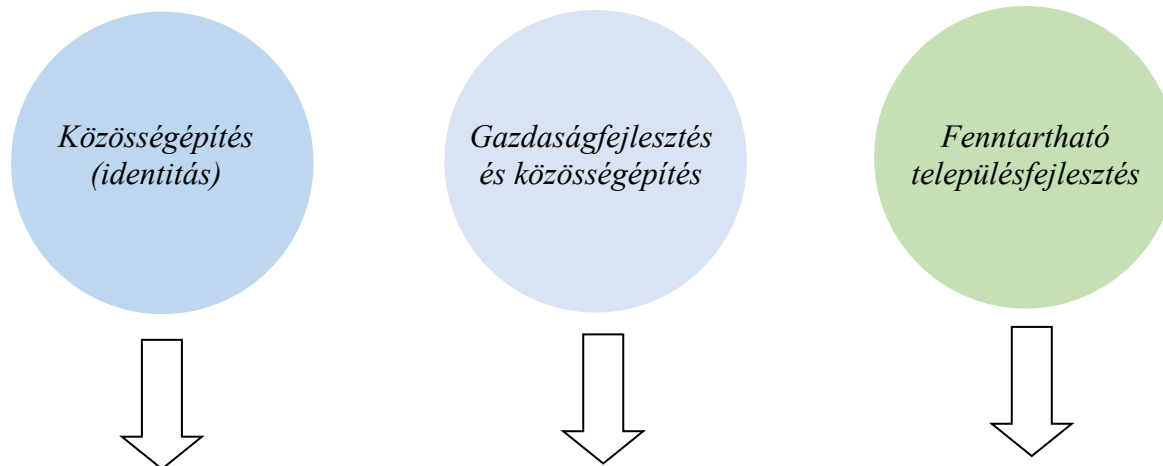
A helyi adottságok hasznosításánál a hagyományokat és az innovációt egyensúlyba kell hozni, a mezőgazdaság fejlesztése így a „hagyományalapú tudástársadalomban” érdekelt. Ezen tudástársadalom figyelembe veszi a vidéki hagyományokat, nem az életforma megváltoztatására törekszik, azonban kihasználja a modern infrastruktúra, a tudás azon előnyeit, melyek a vidéki élet, a vidéki munka könnyítését szolgálják.

Tudatos tájhasználat fejlesztése:

A tájhasználat, a környezeti feltételek, a természeti adottságok vizsgálatakor megállapítottuk, hogy Réde kedvező adottságokkal rendelkezik.

A Bakonyban fekvő település erdővel borított gyönyörű természeti környezetben található. A kiváló minőségű levegő, az erdős, vizes élőhelyek is egy újabb különleges természeti és turisztikai vonzerőt jelentenek. A település külterületein mezőgazdasági területek kiválóan alkalmasak zöldség- és gyümölcsstermesztésre, illetve hagyományos állattartásra.

Réde táji adottságai így rendkívül gazdag lehetőséget kínálnak mind természeti értékek mind a mezőgazdasági termelés fejlesztésére. A településfejlesztési koncepcióban ezért azt kell hangsúlyozni, hogy az egyes területek adottságainak leginkább megfelelő tájhasználat tudatos fejlesztésével kell a mainál kedvezőbb állapotokat kialakítani. Így egyrészt a természeti értékek védelme, az ökoturizmus fejlesztése, a tájlesztetiki megújulás, másrészt a természetesi adottságoknak megfelelő mezőgazdasági termelés, állattenyésztés fejlesztése a fő irány.

FEJLESZTÉSI CÉLOK

Társadalom:

- Esélyegyenlőség biztosítása
- Egészségügyi ellátások biztosítása
- Identitás erősítése
- Közösségért felelős társadalom
- Civil szervezetek alakulásának és működésének ösztönzése
- Önkéntesség ösztönzése
- Családbarát település
- Munkahelyek védelme és munkalehetőség teremtése

Szolgáltatások lehetőségének megteremtése

Közlekedésfejlesztési, infrastrukturális célok

Okos településfejlesztés

Munkahelyteremtés, gazdasági területek fejlesztése:

- Gazdasági területek bővülése
- Ösztönzés a mezőgazdasági területek művelésére

Lakóterületek fejlesztése

Virágosítás, parkosítási program

Idegenforgalom, turizmus fejlesztése

Táji, és természeti környezet:

- Természeti értékek megőrzésének elsődlegessége
- Fenntartható tájhasználatra, az okszerű tájgazdálkodásra való törekvés, a külterület gondozottságának növelése
- A jelenlegi tájhasználati konfliktusok és problémák

Épített környezet:

- Épített örökség szakszerű felújítása, karbantartása, hasznosítása
- Akadálymentesítés
- Közösségi terek kialakítása
- Utcabútorok

TERÜLETI CÉLOK

2.2 Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

A település lakói számára egyszerre biztosítja a vidéki, természethez közeli élet nyugalvét, biztonságát és a városias szolgáltatások, intézmények széles palettáját, munkahelyek választékát, a vállalkozások biztonságos fejlődését. Bőséges ingatlanválasztékot biztosít új betelepülők számára, valamint letelepedési lehetőséget nyújt a vállalkozások, telephelyek számára, de tudatosan irányítja a lakóterületek és a gazdasági területek benépesülését a település érdekei szerint.

A település célja és rész céljai:

- **Társadalom:**
  - Esélyegyenlőség biztosítása
  - Egészségügyi ellátások biztosítása
  - Identitás erősítése
  - Közösségért felelős társadalom
  - Civil szervezetek alakulásának és működésének ösztönzése
  - Önkéntesség ösztönzése
  - Családbarát település
  - Munkahelyek védelme és munkalehetőség teremtése
- **Szolgáltatások lehetőségének megteremtése**
- **Lakóterületek fejlesztése**
- **Közlekedésfejlesztési, infrastrukturális célok**
- **Okos településfejlesztés**
- **Munkahelyteremtés, gazdasági területek fejlesztése**
  - Gazdasági területek bővülése
  - Ösztönzés a mezőgazdasági területek művelésére
- **Virágosítás, parkosítási program**
- **Idegenforgalom, turizmus fejlesztése**
- **Táji, és természeti környezet:**
  - Természeti értékek megőrzésének elsődlegessége
  - Fenntartható tájhasználatra, az okszerű tájgazdálkodásra való törekvés, a külterület gondozottságának növelése
  - A jelenlegi tájhasználati konfliktusok és problémák
- **Épített környezet:**
  - Épített örökség szakszerű felújítása, karbantartása, hasznosítása
  - Akadálymentesítés
  - Közösségi terek kialakítása
  - Utcabútorok

Társadalom

Esélyegyenlőség biztosítása

Réde Községi Önkormányzat megfogalmazta a Helyi Esélyegyenlőségi Programját. A település küldetésének tekinti, hogy mindenki számára egyenlő hozzáférést nyújtson a foglalkoztatáshoz, a különböző szolgáltatásokhoz, az aluliskolázottság megszüntetéséhez, különös tekintettel az esélyegyenlőség szempontjából a munkanélküliekre, a mélyszegénységben élőkre, a romákra, a gyerekekre, az idősekre, a nőkre és a fogyatékkal élőkre. Nem elegendő annak biztosítása, hogy a hátrányos helyzetű személyeket a többiekkel azonos jogok illessék meg, az esélyegyenlőség eléréséhez olyan intézkedésekre van szükség, amelyek a hátrányokat csökkentik, megszüntetik. Ezen célok eléréséhez szükséges intézkedéseket a HEP tartalmazza.

Egészségügyi ellátások biztosítása

A mai kor igényeinek megfelelő egészségügyi szolgáltatások, mint házi- és gyermekorvosi, védőnői ellátás feltételeit biztosítani kell. Egészséges társadalom kiemelt szereppel bír, így a prevenció és megelőzésre is nagy hangsúlyt kell fektetni.

Identitás erősítése

Civil szervezetek erősítése, identitást erősítő programok szervezése. A hagyományápolás és ezekre fűződő rendezvények az oktatási intézmények bevonásával elengedhetetlen.

Az agglomerációs beköltözések következtében a régi és új lakók közös élménytereinek megtalálása.

Közösségért felelős társadalom

A lakosság érdeklődését felkelteni és kielégíteni saját életkörülményeik önálló alakítása iránt a társadalmi részvétel, az együttműködés, az önrendelkezés lehetőségeit biztosító intézmények, lehetőségek kialakításával lehet. Egyesületek, különféle érdekközösségek és a lakossági kezdeményezések egyéb formái, tevékenységeikkel igen előnyösen szolgálhatják a falusi életminőség javulását, mindenkinek alkalmat kínálva arra, hogy magát is aktivizálja. Azoknak, akik fontolgatják, hogy falura költözzenek-e vagy se, fontos döntési szempont ennek a közösségi aktivitásnak a megléte, illetve hiánya. A falusi közösség élénksége így közvetett módon is befolyásolja a fejlődés esélyeit, új lehetőségeket kínálva az idegenforgalmi kínálat, a helyi ellátás gazdagításához.

Célok között szerepel több helyi rendezvény szervezése, különböző foglalkozások megtartása.

Civil szervezetek alakulásának és működésének ösztönzése

Rédén elindult az a folyamat, melynek során a település jövőképe kialakításában támaszkodik a helyi lakosság véleményére. Felismerte a jelentőségét és továbbra is támogatni szeretné az egyes munkacsoportokkal történő rendszeres megbeszéléseket és a településfejlesztési döntésekbe való bevonásukat, nagyfokú lakossági szerepvállalásra épít. Mindez nagyban hozzájárul a készülő településfejlesztési elképzelések, településrendezési tervek társadalmi elfogadásához, azokkal szemben kisebb ellenállást vált ki, növeli használhatóságukat, élettartalmukat. A helyi döntéshozást nagyban segíti, ha a helyi csoportok az illetékességi körükbe tartozó döntési feladatokat is kaphatnak. A civil szervezetek működésének fontos szerepe van a fiatalok és az újonnan ideköltözők helyi folyamatokba való bevonásában és az erős közösségérzet kialakulásában. A civil szervezetek működésnek is egyik legfontosabb alappillére az önkéntesség ösztönzése.

Önkéntesség ösztönzése

Az önkéntesség a társadalmi tőke legfontosabb építő ereje, a beilleszkedés és az integráció egyik eszköze. Hozzájárul egy összetartó társadalom kialakulásához, lehetőség arra, hogy bárki hozzájárulhasson a pozitív változáshoz. Az önkéntes tevékenységnek köszönhetően az emberek gyakorlatot szereznek a vezetés, kommunikáció és szervezés területén, kiszélesítik ismeretségi körüket, tanulási lehetőséget nyújtnak. Az önkéntes tevékenység, valamint az üzleti világ, a közhivatalok és az önkéntes központok között létrejövő innovatív partnerség egyik módja a vállalatok társadalmi felelősség vállalásának kialakításának. Az önkéntesség fontos szerepet játszik a társadalmi kérdésekre adott válaszok megtalálásában. Az önkéntesek hozzájárulnak a szolgáltatások mennyiségi és minőségijavulásához, és további szolgáltatásokat és ezen az úton tovább haladva új munkalehetőségeket hoznak létre, hatékony munkaerő piaci integrációs eszköz lehet.

Az országos szintű szabályozások révén a település minden korosztályát és társadalmi rétegét képes megmozgatni: középiskolásokat, a felsőoktatásban tanulókat, az álláskereső fiatalokat, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket, valamint a 45 éven felüli tartósan munkanélküliek estében is eredményesen használható az önkéntes tevékenység az integráció eszközeként, ugyanakkor a nyugdíjasok széles körét is meg lehet szólítani önkéntes programok kapcsán.

Réde számára egy igen fontos kiaknázható lehetőséget jelent az önkéntesség ösztönzése. A fiatalok saját felelősségének erősítése fontos kommunális feladatokba történő bevonással valósulhat meg. A település életének minden színterén szükség van az önkéntesek munkájának elősegítésére, hiszen az helytörténet feltérképezését, a ma még fellelhető érték megmentését is szolgálhatja, ugyanakkor generációkat összekapcsol, átfogó szolgáltatásokat, programokat vállal.

Réde célja egy településre szabott, megbízhatóan dolgozó, minőségi szolgáltatást nyújtó közvetítési rendszer kidolgozása, önkéntes központ infrastruktúrájának kialakítása, mely önálló arculattal rendelkező önkéntes programokat képes kiépíteni és megfelelő belső erőforrásokat biztosítani a résztvevő önkéntesek elhelyezése, illetve tapasztalatainak utánkötése érdekében. A cél önkéntes programok révén az embereket foglalkoztatási élményhez juttatni és hosszabb távon foglalkoztathatóságukat elősegíteni. A program sikerének záloga a felek közti párbeszéd és együttműködés a megteremtése.

Családbarát település

Réde átfogó célja közé tartozik a demográfiai egyensúly szintentartása, a településre történő bevándorlás minimális növelése, amellyel, hogy megmaradjon a település falusi jellegében. Ezen cél elérésének fontos eszköze minden olyan program, szándék, intézkedés, ami a családok biztonságérzetét növeli annak érdekében, hogy merjenek gyermekeket vállalni. Ma a városban élő fiatal párok jelentős része első gyermekével kiköltözik az agglomerációba, és a későbbi gyermekeik már oda is születnek. Ahhoz, hogy Réde továbbra is versenyképes célponttá váljon a városból kiköltöző fiatal párok számára, ugyanakkor a helyi gyermekes családok megtartása érdekében, valamint ahhoz, hogy egészséges, megújulásra képes társadalom és helyi közösség jöjjön létre tudatos településpolitikával, szemléletformálással, családok számára vonzó, gyermekvállalást támogató intézkedésekkel lehet tenni. A település vezetése részéről ez elsősorban nem anyagi, hanem mindössze szervezési kérdésekről, odafigyelésről szól. A családbarát település eszméje a teljes életpályára ki kell, terjedjen. A gyermekellátási intézményekkel való sűrű ellátottság, a teljeskörű gyermeknevelési modell (iskoláztatás, tanórán kívüli szakkörök, tanfolyamok mellett ide tartoznak a helybentartási támogatások is) megteremtése mellett igen fontos, hogy az infrastruktúra hálózat, a közösségi terek és -programok kialakítása is ezen elv mentén történjen. A falufejlesztés során fontos feladat az emberek közti viszonyok erősítése. Az ebből fakadó legfontosabb feladatok közé tartozik a

családi és a munkahelyi feladatok összehangolását segítő szolgáltatások kialakítása; az idősek helyi ellátása annak érdekében, hogy saját otthonaikban maradva lakhassanak.

Munkahelyek védelme és munkalehetőség teremtése

Réde átfogó céljainak eléréséhez szükség van a település meglévő munkahelyeinek védelmére és új munkalehetőségek teremtésére, a munka településre vonzására. Az ingázás csökkentése érdekében szükség van a helyi munkahelyek létesítésre, a vállalkozások segítésére. Ugyanakkor fel kell készülni az újfajta igények kielégítésére is, az élethelyzethez igazodó munkahelyek megteremtésére. Mindezek elérése érdekében a helyi vállalkozásokat olyan szolgáltatásokkal kell segíteni, melyek segítik a piacra jutást, innovációt ösztönöznek. Strukturált üzleti környezet kialakulását kell előmozdítani, minimalizálni az új üzleti vállalkozások körüli kezdeti akadályokat, melyek által a már működő vállalkozások meg tudják alapozni tovább fejlődésük lehetőségeit, irányait, valamint kialakulhat a vállalkozások közötti együttműködés is. A vállalkozások, a gazdaság vérkeringésébe való eredményesebb bekapcsolódását információk és szolgáltatások biztosításával kell ösztönözni. Ebbe beletartozhat a helyszín biztosításán kívül a menedzsment igény szerinti támogatása és a lakosság számára ingyenes tanácsadó szolgálat kialakítása is.

Célok:

- A település népességmegtartó erejének növelése, a betelepülés segítése és népességszám megtartása érdekében:
  - A letelepedést segítő intézkedések nyújtása.
  - A lakóterület-fejlesztések megvalósításának önkormányzati koordinálása, valamint az e célból létrejött közösségeknek segítség nyújtása.
  - A település új lakóterületek biztosítása a változatos lakókörnyezet biztosítása érdekében.
  - Helyi identitástudat erősítése közösségfejlesztéssel, a település lakosságának a közös célok megvalósításában való közreműködés szervezésével.
  - Közösségi, kulturális programok szervezése, közösségi terek létrehozása.
- Helyi tudásbázis erősítése, munkavállalói képességek és esélyek javítása
  - Tanfolyamok, képzések szervezése.
- A helyi lakosság igazgatási, oktatási, egészségügyi, kulturális, kereskedelmi és szolgáltató igényeinek minél teljesebb körű kielégítése
  - Az ellátó és kiszolgáló rendszer fejlesztése.
- Életminőség javítása
  - A szociálisan rászorulóknak, valamint az egyesületek támogatása.

Szolgáltatások lehetőségének megteremtése:

A helyi építési szabályzat keretein belül lehetőséget kell biztosítani, valamint az önkormányzatnak támogatni azt, hogy a lakóterületen belül is üzemelhessenek szolgáltató egységek (fodrász, kozmetikus, állatorvos, kölcsönző, szerviz stb.) A lakó funkciót nem zavaró vállalkozások jelenléte a helyi iparüzési adó bevételben is megjelenik az önkormányzat számára.

A vállalkozók támogatásával kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

- A helyi vállalkozások támogatása, érvényesülésének segítése érdekében össze kell állítani az ún. vállalkozói térképet, mely tartalmazza, hogy a településen, mely

vállalkozások mivel foglalkoznak, milyen címen található a telephelyük, mi a nyitvatartásuk és az elérhetőségük.

- Az Önkormányzat honlapján bemutatkozási lehetőséget kell biztosítani a helyi vállalkozásoknak.
- Annak érdekében, hogy a településeken megjelenő különféle vállalkozási szándékok becsatornázzhatók legyenek az önkormányzati fejlesztési elképzelések megvalósításába, elengedhetetlen a jelenleginél lényegesen aktívabb ingatlanstratégia kialakítása.

Konkrét fejlesztési elképzelések:

- Kastély és kiskastély felújítás, újraépítése.
- Óvoda bővítése.
- Művelődési ház felújítása, bővítése.
- 757 hrsz-en épületfelújítás és rendezvényhelyszín kialakítása.
- Petőfi u. 22. szám alatt civil ház és hegytörténeti múzeum kaphat helyet.

Lakóterületek fejlesztése:

A lakóterületeket ütemezetten javasolt megvalósítani.

Nem önkormányzati beruházás esetén az önkormányzatnak javasolt élni az jogszabály által biztosított lehetőséggel, és településrendezési szerződésben rögzíteni a kialakítás ütemezését, infrastrukturális ellátottságot, a kialakítás költségeit.

Konkrét lakóterületi fejlesztések a településen:

- A Várhelyi táblán falusias lakóterület kialakítása.
- A Dózsa György u. nyugati felén falusias lakóterület, keleti oldalán pedig az eddigi falusias lakótelkek kertjei is ebbe az övezeti kategóriába kerülnek át;

Célok:

- Az élhető lakókörnyezet biztosítása:
  - A lakókörnyezettől, mint védett területtől a zajjal, rezgéssel, porral és bűzzel szennyező tevékenységek elválasztása, új területek kijelölésekor a megfelelő távolság biztosításával a zavaró hatás elkerülése.
  - A települési ellátó, kiszolgáló rendszer fejlesztése.
  - Az infrastrukturális hálózat fejlesztése.
  - A közterületek minőségi és mennyiségi fejlesztése.
  - Az új településrészen modernebb falusias, a meglévő (történelmi) településrészekben a hagyományos falukép létrehozása, illetve fenntartása:
  - Kedvező utcakép fenntartása a közterületek rendezésével, a közintézmények jó karban tartásával.
  - A minőségi és széleskörű vendéglátó és szolgáltató ellátás megteremtése.
  - A zavaró hatású tevékenységek korlátozása, a külterületi földrészek beépítésének elkerülése.
  - Az építészeti és természeti értékek védelme, azok egy részének bemutatásra alkalmassá tétele.

Közlekedésfejlesztési, infrastrukturális célok:

A járdák elsősorban a lakosság kényelmét biztosítják. Azokon a helyeken, ahol nincsenek járdák a lakosság kénytelen az utcákon közlekedni, amely balesetveszélyes helyzetekhez vezethet.

- Hosszú távú célok között szerepel Ácsteszér és Bakonyszombathely felé vezető utak kiépítése.
  - Tervezett kerékpárútvonal kiépítése Bakonyszombathely-Veszprémvarsány irányban.
  - Az önkormányzat tulajdonában lévő külterületi utak karbantartása.
  - Cél a biztonságos közlekedést szolgáló felújítások és fejlesztések megvalósítása. Útkarbantartások és útfelújítások.
  - Buszöblök és buszváró felújítása.
  - A külterületi értékek elérhetőségét
    - a külterületen található kisebb vízfolyások megközelítését,
    - a mezőgazdasági területek feltárását
- szolgáló útvonal (közúti tengely) kijelölése és kiépítése.

Okos településfejlesztés:

A mai kor igényeinek megfelelően az önkormányzatnak is lépést kell tartani a kor vívmányaival. Az okos településfejlesztés apró lépései hozzájárulnak ahhoz, hogy a 21. századnak megfelelő fejlesztések is megvalósulhassanak. Értjük ezalatt az e-közigazgatástól a felhasználóbarát önkormányzati honlapig, a település több pontján ingyenes wifi biztosítását, önkormányzati térinformatikai rendszerek fejlesztését. Az intézményekben kialakítható beléptető rendszerek, kamerák, települési kamerák felszerelése célként fogalmazhatók meg. (Például SmartCity példái).

Munkahelyteremtés, gazdasági területek fejlesztése:

Gazdasági területek bővülése

Gazdasági terület nélkül nincs munkahely, amely pedig biztosítja a település számára a lakosság helyben való munkavégzésének feltételét. Tehát szükséges a meglévő ipar fejlesztése, bővítése. Alapvető cél lehet a munkahelyteremtés helyi megvalósítása. Ennek érdekében az alábbi gazdasági területeket jelöltük ki:

- Az Arany János utca végén a nyugati oldalon a 444/3-444/10 hrsz-okon,
- Valamint az Arany János utca végén a keleti oldalon a 463/4-6 hrsz-ú telkeken.
- 8217 hsz-ú út mentén a 0303/3, 0303/2, 0303/1, 0305/1, 0305/2 hrsz-ú területeken
- Lesalja major területét

Ezzel elérhető a lakosság foglalkoztatásának bővítése, a jövedelmek növelése, életminőségük és életkörülményeik javítása.

Ösztönzés a mezőgazdasági területek művelésére

Első sorban az Önkormányzat feladata, hogy segítse a még aktív gazdákat, és ösztönözze a fiatalokat a mezőgazdasági termelésre. A vidék számára kulcskérdés, hogy legyenek olyan fiatalok, akik a vidéki életet és a gazdálkodást választják, és gyermekeket vállalnak, a helyben boldogulásra ösztönözve őket.

Támogatandók az önálló helyi kezdeményezéssel vagy központi ösztönzéssel induló kísérleti gazdálkodások is, amelyek a minőségben és mennyiségben is megfelelő haszonvétel mellett a gazdálkodás új, az ökológiai rendszerek regenerálódását és fennmaradását eredményező módszereire irányulnak (pl. csemetekert, gyümölcsösök, stb.).

Törekedni kell az önálló termelésre, a helyi mezőgazdaság fejlesztésére, a földrajzi és kulturális hagyományokból fakadó termelési módra, terményekre, hagyományos növény- és állatfajtákra, helyi üzemekre, de fontos a helyi energiatermelés és -ellátás is. Kiemelten kell segíteni az állattartás arányának növekedését, a gyümölcs mellett a gyógynövénytermesztést, és feldolgozást. Mindezek fejlesztése munkaalkalmakat teremt a helyi közösségek számára. Meg kell őrizni a helyi természeti értékeket, és egészséges, helyi termékeket kell biztosítani a helyi fogyasztóknak. A fenntartható helyi közösség egyik alapvető működési elve, hogy mindig a helyi szükségleteket kell előbb kielégíteni. Fontos továbbá, hogy fejlesszük a kisméretű, helyi üzleti és ipari tevékenységeket, mikro-, kis- és középvállalkozásokat, a helyi értékesítés és feldolgozás egységeit, minél inkább helyi energiaforrásokat használjunk, a pénz a lehető legtovább a helyi közösségen belül forogjon, és a falusi közösség legyen mindig kapcsolatban a közeli város közösségével. Mindez nemcsak helyi szintű ágazati, vállalkozási fejlesztéseket, hanem tájgazdálkodási keretbe illeszkedő, a helyi adottságok, erőforrások felmérésére építő, a helyi gazdaságot szervezni képes szervezeti rendszert, menedzsmentet kíván.

Célok:

Településmarketing:

- A letelepedést segítő intézkedések véghezvitele, a lakóterület-fejlesztések megvalósításának önkormányzati koordinálása, vagy az e célból létrejött közösségeknek segítség nyújtása.
- A vállalkozások támogatása.
- Telephelyek biztosítása.

Virágosítás, parkosítási program

Egy virágosítási projekt sokat segít a település megítélésén. A rendezett településképpel rendelkező falvakat előszeretettel látogatják a turisták, és büszke rá a lakosság. Amennyiben megfelelő kommunikációval a település lakosságát sikerül bevonnia fejlesztésbe, azt magukénak érzik és vigyáznak rá.

- ⇒ A község zöldterületeinek mennyiségi növelése, intézmények telkén, közutak mentén.
- ⇒ Fontos feladat a zöldfelületek karbantartása, fásítás, erdősítés.

Idegenforgalom, turizmus fejlesztése

Réde természeti értékeit ismeri, gondolja. A vízhez való értékes kapcsolatra építve széles spektrumú, regionális turisztikai vonzerővel bírhat hosszútávon, a környezeti állapotok megőrzése mellett gazdagodik.

Gondoskodik a lakóiról, biztonságos, kényelmes, barátságos környezetet és egészséges életet biztosít, támogatja a sportot.

Réde kiemelten értékes táji és természeti környezetével együtt élő, azokat megóvó turisztikai fejlesztések szükségesek. A családi és az ún. „lassú turizmus” számára kell lehetőségeket teremteni, mellőzve a nagy zajjal járó rendezvényeket, az erőszakos építést, és táji környezetbe való beavatkozást igénylő beruházásokat.

A minőségi vendéglátó-ipari infrastruktúra alapfeltétele a turizmus kibontakozásához. Nem csupán a megtelepedést, hanem a további működést is szükséges elősegíteni.

Jelenleg a településen kerékpárút halad keresztül, de a megyei tervek szerint célok között van kiépítése.

A falu célja első sorban a családi szabadidő tartalmassá tétele, amihez elengedhetetlen a különböző korú családtagok számára a kapcsolódás és az új élmények biztosítása. A település rendelkezik jó néhány olyan látványossággal, adottsággal, amely az egész család számára érdekes. Ezeknek a „vonzó pontoknak” a kínálatát kell tovább bővíteni és gyerekbaráttá tenni (állatsimogató, fagyizó, kávézó, cukrászda, stb.).

A falunak, mint családbarát településnek gondolnia kell a „messziről jött” turisták mellett a városból – akár hétfévente pihenni, kirándulni kijáró családokra is. Éppen ezért támogatásoktól függően cél a kiskastély és kastély felújítása, esetleg újjáépítése.

A műfüves pálya mellé elképzelt egy új játszótér és felnőtt szabadtéri kondipark, a jelenleg foci-pálya bővítése is célként van jelölve, a településen bárhol egy fedett helyiség a teremsport számára, a 757 hrsz-on rendezvényhelyszín kialakítása is tervek között szerepel. Ezek a területek mindenki számára kiemelten fontos, hiszen egészen a kisgyermektől a felnőttekig minden korosztály számára tartalmazhatna szabadidős játszó- és sporteszközöket, akár falukemencét, valamint ezeket kiegészítő funkciókat (WC-mosdó, büfé). A családok így akár az egész napjukat itt tölthetik. A közös együttlét az emberek közötti kapcsolat kialakulását segíti, mely által a településhez is kötődés alakul ki, beépül az játszóparkot használók mentális térképébe, gyakrabban látogatnak ide és a község többi turisztikai célpontjait, programjait is szívesebben felkeresik.

A település célja, hogy a táji adottságok kihasználása sport- és szabadidős tevékenységek (tájfutás, nordic walking, kerékpározás) megteremtése által a szezonális csökkenéstől mellett az aktív időskor koncepciójának megvalósítását is szolgálja. A „messziről jött” vendégek számára a lassú, falusi turizmust olyan módon kell lehetővé tenni, hogy a vidéki életmódot és a táj szépségét magukba szívhatják, ezáltal feltöltődjenek, gazdagodjanak, tanuljanak.

Az ő időtöltésüket a bakonyi látványosságok bemutatásával, programjaival (vár, csillagda, malom, sörgyár, múzeum, kápolna stb.), gasztronómiai programokkal kell tartalmassá tenni. A Bakonyt kiváló levegőminősége, táji környezete szintén alkalmassá teszi a különböző betegségek után rehabilitálódni kívánók számára.

Táji, és természeti környezet

Természeti értékek megőrzésének elsődlegessége

A Bakonyban fekvő település erdővel borított gyönyörű természeti környezetben található. A kiváló minőségű levegő, az erdős, vizes élőhelyek is egy újabb különleges természeti és turisztikai vonzerőt jelentenek.

E tényre figyelembe véve, ezen a területen úgy kell a természetjárást, a természeti és kultúrártékek megismerésére szolgáló turizmust, a természetben történő sportolást fejleszteni, úgy kell erdőgazdálkodást folytatni, hogy a természeti értékek megőrzésének elsődlegessége ne kérdőjeleződhessen meg.

Fenntartható tájhasználatra, az okszerű tájgazdálkodásra való törekvés, a külterület gondozottságának növelése

A koncepció fontos eleme, a fenntartható tájhasználatra, az okszerű tájgazdálkodásra való törekvés, a külterület gondozottságának növelése, az elhagyott parlag területek művelésbe

vonása, illetve erdősítése. A kiváló termőhelyi adottságú területeket hasznosítani kell. Törekedni kell a település szükségleteinek helyi erőforrásból történő kielégítésére. A településrendezési terv külterületi szabályozásával ösztönözni kell a területek művelésbe vonását.

Célok:

- Fenntartható tájhasználat biztosítása
  - A mezőgazdasági tájhasználat megőrzése beépítésének elkerülésével.
  - A lakóterület-fejlesztések koordinálása a túlépítés és túlterhelés megakadályozása érdekében.
  - Helyi jelentőségű természeti értékek feltárása és megőrzése.
- A jó minőségű termőföldek, a vízbázis védelme
  - A lakó- és gazdasági terület-fejlesztésekkel a jó minőségű termőföldek elkerülése.
  - A vízbázis területén a vízbázist nem veszélyeztető terület-felhasználás megvalósítása.
- Fenntartható mezőgazdálkodás folytatása a természeti értékek és a felszíni, valamint felszín alatti vizek védelmének figyelembevételével
  - A lakó- és gazdasági terület-fejlesztésekkel a jó minőségű termőföldek elkerülése.
  - A vízbázis védelme.
  - A külterületi mezőgazdasági utak megfelelő burkolattal való ellátása.
- A település arculatát nem rontó, a lakókörnyezetet nem zavaró, a természeti értékeket nem károsító, elsődlegesen a helyi munkaerőre épülő gazdaság fejlesztése.
  - Nem jelentős zavaró hatású tevékenységet folytató, kis- és közepes méretű gazdasági egységek számára hely biztosítása a védett területektől megfelelő távolságra.
  - A meglévő gazdasági egységek fennmaradásának lehetővé tétele.
- Az idegenforgalom fejlesztése
  - Megállító terek kialakítása.
  - Az ellátó rendszer fejlesztése.
  - Tanösvények, kerékpárutak kialakítása és fenntartása.
- Az építészeti és természet értékek megőrzése, védelme, az épített környezet fejlesztése
  - Az építészeti és természeti értékek egy részének bemutatásra alkalmassá tétele.
  - A településkép védelméről szóló rendelet, valamint a településképi arculati kézikönyv elhatározásainak betartása.
  - A külterületi értékek elérhetőségét (a külterületen található kisebb vízfolyások megközelítését) szolgáló útvonal (közúti tengely) kijelölése és kiépítése.

A jelenlegi tájhasználati konfliktusok és problémák:

- illegális hulladéklerakások,
- műveletlen, parlagon hagyott területek allergén növényekkel való begyomosódása,
- eltérő hasznosítású terület egységek növényekkel való lehatárolásának hiánya,
- mezővédő erdősávok hiánya, a meglévők pótlása,
- utcafásítások hiánya, pótlása,
- helytelen növényfajok alkalmazása közterületeken,
- árokrendszer hiánya.

A felsoroltak miatt minden jövőbeni fejlesztésnél ügyelni kell a táj és település karakterének megővésére, az eltérő hasznosítású területek növényekkel való lehatárolására, a létesítmények tájba illesztésére.

A vonalas létesítmények (utak) kellő fásítással a táj részét képezhetik, a lakóterületek és mezőgazdasági területek találkozási védőfásítással való lehatárolása is gátat szab a különböző használatból eredő konfliktusoknak.

Ugyan ez vonatkozik a gazdasági és lakóterületek találkozási pontjaira.

Épített környezet

Épített örökség szakszerű felújítása, karbantartása, hasznosítása

A vizsgálatnál figyelembe vett, a kulturális örökség régészeti vonatkozásait érintő speciális törvények és rendeletek, melyek a 2017-ben elkészült 5/2017. (VIII.10.) számú határozattal elfogadott Településképi Arculati Kézikönyvben részletezve megtalálhatók.

A község ösztönzi a falusias építési hagyomány megőrzését, hagyományos formák és anyagok használatát a felújítások során. A település az ismeretek bővítése, szemléletformálás, hogy mindenki tisztában legyen a védett értékekkel és felújítások, építések során a jogszabályi ismeretekkel.

A településen az épített örökség nem annyira számottevő, viszont nem csupán a település történetét, hanem a térségét is szemléletesen be lehetne mutatni akár a gyalogos turisták, akár a kerékpárral érkezőknek.

Célok:

- A rendezett településképi kialakítása, fenntartása, a település közterületeinek fejlesztésével:
  - A közlekedési területek megfelelő burkolattal való ellátása, a közterületi zöldfelületek kezelése, megfelelő fejlesztése.
  - Legalább az újonnan felhasználásra kerülő területeken a léghébelek földfelszín alatti elhelyezése.
  - Települési zöldfelületi rendszer fejlesztése.
  - Az alulhasznosított területek megfelelő hasznosítása.
- A meglévő építészeti értékek megőrzése, védelme, az épített környezet fejlesztése:
  - Helyi jelentőségű építészeti értékek feltárása, helyi védelem alá helyezése, az országos védelem alatt álló érték megőrzése,
  - Támogatás nyújtása, pénzügyi feltételek megteremtése.
- A kedvező táji és közlekedéscsopordrajzi adottságok kihasználása
  - Minőségi vendéglátó és szolgáltató ellátás biztosítása.
  - Sétautak, kerékpárutak kialakítása és fenntartása.
- A térségi kapcsolatok erősítése
  - Településközi utak fejlesztése.
  - Kerékpárutak létesítése és fenntartása.
  - Közös rendezvények szervezése a szomszédos településekkel.

Akadálymentesítés

Az akadálymentesítés célja, hogy a fogyatékkal élő embertársaink számára lehetővé tegye a szabad mozgást, tájékozódást, egy adott épület használatakor.

Fontos, hogy a közhasználatú épületek akadálymentesítése mellett az akadálymentesítés kiterjedjen:

- épületen kívüli környezet akadálymentesítésére,

- információs és kommunikációs akadálymentesítésre, valamint a
- közterületek akadálymentesítésére.

Az akadálymentesség "komplexitását", teljeskörűségét egyrészt értelmezhetjük valamennyi használói csoport kontextusában, másrészt az adott épületben található valamennyi funkció, szolgáltatás tekintetében. A település akadálymentesítésekor mindkét csoportosítást figyelembe kell venni. Akadálymentesítés, illetve a parkolás tervezésénél ki kell alakítani kerekesszékekkel használható, és családbarát parkolókat is.

Energetikai korszerűsítés

Az energetikai korszerűsítés célja, az épületek környezetbarát fenntartható üzemeltetése lehetőség szerint, megújuló energiaforrások, minél nagyobb arányú használatával, illetve a lehető legköltséghatékonyabb legjobb ár-érték arányú üzemeltetés megvalósítása.

Az épület rezszi költségeinek minimumra csökkentése igény szerint, az épület automatizálása pl. okos otthon rendszer létrehozása, amely nemcsak a kényelmünket, hanem az energiatakarékosságot is szolgálja. A cél, amelyeknek karbantartási költsége is a lehető legalacsonyabb, és élő környezetünket is a lehető legjobban kímélik.

A faluközpont rehabilitációja

Réde egyik fő fejlesztési területe a művelődési ház-iskola-templom tömbje. Cél, hogy a település életében jelentős intézményi központ környezeti minőségében is kiemelt területté váljon. Ennek érdekében a Faluközpont rehabilitációs programjának keretében jelentős szerepet kell kapnia a közterületek magas szintű kialakításának, rendezésének.

A település környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések (hidak, igényes burkolatok kialakítása), a Rákóczi tér-Széchenyi u. és Arany János utca; látvány és használati térelemek kialakítása, meglévők fejlesztése kívánatos.

Pontos cél a művelődési ház bővítése, felújítása és környezetének rendezése.

Közösségi terek kialakítása

A közösségi terek az emberek találkozását biztosítva, egymásra épülve, egymást felerősítve teszik elérhetővé és hozzáférhetővé a lakosságot érintő közszolgáltatások, továbbá az üzleti és civil szféra kezdeményezéseit. Fizikai létével, jól kialakított térszerkezetével a beszélgetések, a találkozások, az ötletek, az eddig még csak tervként létező szándékok kibontakozásának lehetőségét is magában rejti. Lennie kell néhány ilyen helynek a településen, ahová jó lenne bemenni, ahol nyugodt körülmények között tölthetjük el szabadidőnket, találkozhatunk barátainkkal.

Fentiek alapján a falu meglévő adottságait, helyeit kihasználva, fejlesztve az alábbi közösségi helyeket javasoljuk kialakítani:

- műfüves pálya mentén egyéb sportolási terek kialakítása,
- kastélypark rendezése,
- helytörténeti múzeum létrehozása,
- civil ház építése vagy kialakítása,
- rekreációs és sportközpont a jelenlegi sportpálya mellett.

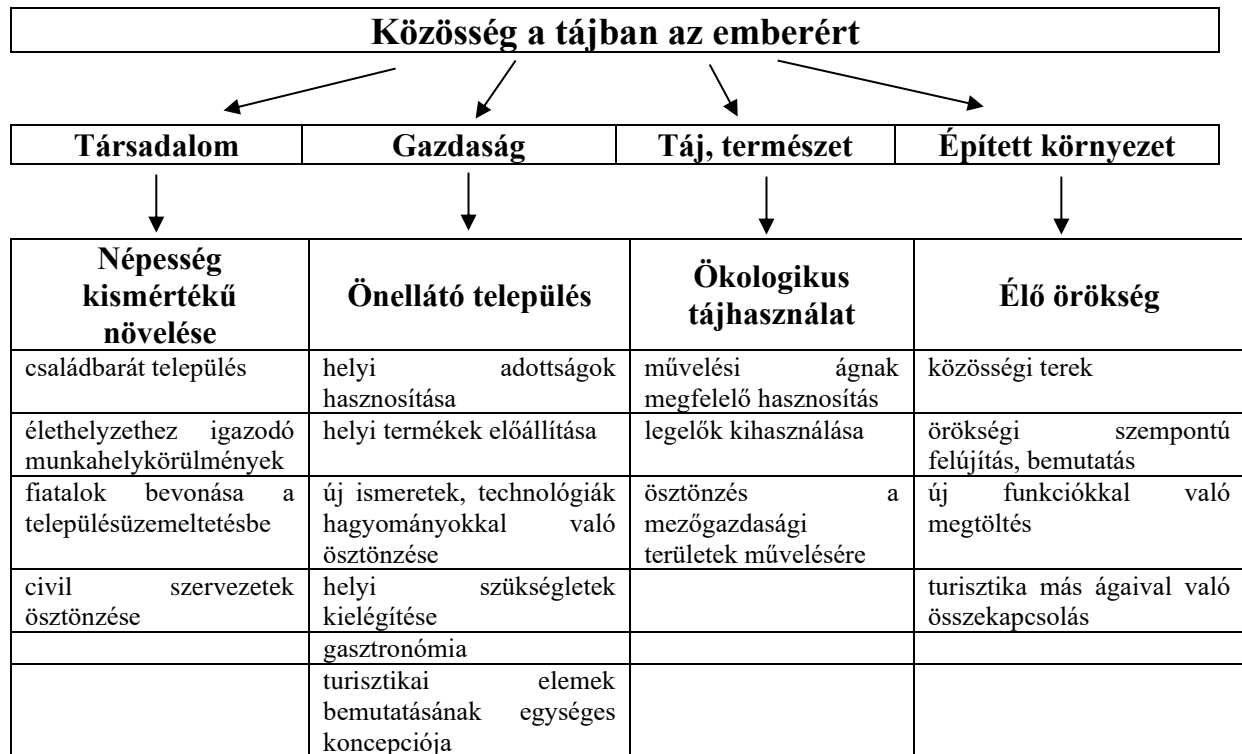
A lakónépesség növeléséhez és megtartásához Rédének minden korosztály számára élhető településsé kell válnia. Kiemelten fontos a több szabadidővel rendelkezők – kisgyermekes anyukák, fiatalok és idősek – szabadidős elfoglaltságaira fókuszálni.

Utcabútorok

A megújuló közterek kapcsán fontos szerepet kell, hogy kapjanak az oda kerülő berendezési tárgyak. Az utcabútorok nem csupán berendezik a teret - szerepük az egyszerű használati érték

mellett sokkal összetettebb. Akkor mondható jól berendezettnek egy utca, egy tér, egy park, ha a bútorok belesimulnak a térbe, ha mind stílusban, mind megjelenésben, harmóniában vannak az épített és a természeti környezettel, valamint, ha a közterületeket használó emberek jól érzik magukat, miközben megélik utcáikat, tereiket, parkjaikat.

Az egyes, lehatárolt települési akcióterületeken belül egységes utcabútorok alkalmazandók, amelyek illeszkednek az adott karakterhez. Megjelenésük pontosabb meghatározása a közterület-alakítási terv része kell, hogy legyen.

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1 A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A részletes adatokat lásd Megalapozó vizsgálat!

3.2 A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

A településfejlesztési koncepcióval párhuzamosan készült a Megalapozó vizsgálat is, mely a 314/2012. (XI. 8.). Korm. rendelet 1. mellékletében előírt tartalmi követelményeknek megfelelően lett kidolgozva, így valamennyi társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat tartalmaz, amely a településrendezési eszközök elkészítéséhez szükséges.

A község beépítésre szánt területeit csak megfontoltan, feltételekhez kötötten javasolt növelni. A kijelölt lakóterületeket ütemezetten javasolt igénybe venni.

3.3 Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A régészeti, illetve az épített örökség védelmére és fenntartására vonatkozóan a 2001. évi LXIV. törvény ad iránymutatást. A kulturális örökség elemeinek védelme az eredeti építészeti és képzőművészeti jellemzőkhöz minél inkább igazodó megőrzésen és a bemutatathatóságon kell alapuljon, mely szükségszerűen együtt jár a funkcióadással, esetenként az eszmei értékkel összhangban álló hasznosításuk lehetőségeinek bővítésével.

A kulturális örökség elemeinek védelme közérdek; megvalósításában éppen ezért nem csupán az állami és az önkormányzati szervek közötti együttműködésre van szükség, hanem abba az érintett civil szervezeteket, illetve a helyi közösséget is be kell vonni, építve és ráerősítve a helyben jelenleg is megfigyelhető társadalmi felelősségvállalásra és aktivitásra. Kifejezetten a védett objektumok fenntartására, illetve helyreállítására vonatkozóan elsődleges, hogy a beavatkozásokat csak a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatalával való egyeztetést követően, a műemléki alapelvek, illetve a helyi építési szabályzat maximális figyelembevételével valósíthatják meg. Fontos továbbá, hogy a védett objektumok állagvédelme, felújítása (beleértve a kármegelőző és kárcsökkentő tevékenységeket is), illetve fenntartható használata nem haladhatja meg a szakmailag indokolt mértéket, végül figyelembe kell venni azt is, hogy a tervezett beavatkozások nem ronthatják azok állapotát.

Mivel az épített környezet értékek megőrzésének egyik legfontosabb feladata, hogy örökül hagyjuk azokat a jövő nemzedékeknek, azt is figyelembe kell venni, hogy a helyi

örökségvédelmi stratégiát az alapvető beavatkozások rögzítésén túl egységes szemlélettel és hosszú távra kell tervezni.

A község egészére vonatkozóan elkészítendő rövid-, közép-, illetve hosszú távú fejlesztési stratégiának a település jellegéből és lehetőségeiből adódóan ajánlott lenne kitérni az alábbi témakörökre:

Rövidtávú célok (1 éven belül):

1. Helyi építési szabályzat aktualizálása és hatályba helyezést követő szigorú érvényesítése,
2. Az épített örökség hathatósabb bevonása a turisztikai programokba, fejlesztésekbe
3. A jelenleg üresen, funkció nélkül álló, romló állapotú védett épületek tulajdonviszonyainak tisztázása és az önkormányzati érdekérvényesítés maximalizálása az állagmegóvást, illetve felújításokat tekintve
4. Önkormányzati fejlesztésű telkek értékesítésének indítása
5. Fásítás
6. Világjárvány okozta következmények kezelése
7. Játsszóterek fejlesztése.
8. Erdősítési programban részvétel.
9. Zöldfelületek karbantartása, fásítás és közterületi virágosítás.
10. Művelődési ház felújítása, bővítése.

Középtávú célok (5 éven belül):

1. Egységes örökségvédelmi stratégia kialakítása a település egészére vonatkozóan
2. Tudományos kutatások és összehasonlító, illetve leíró építészeti felmérések elősegítése, indikálása
3. Állapotfelmérések aktualizálása (maximum ötévente)
4. További helyileg védendő épületek és településrészek értékjegyzékének elkészítése és figyelembe vétele a turisztikai koncepció aktualizálása esetén.
5. Energetikai korszerűsítés.
6. Szobrok, emlékművek felújítása.
7. Idegenforgalom fellendítése.
8. Falusias lakóterületek kialakításának megvalósítása
9. Sportolási lehetőségek bővítése.
10. Okos település kialakítása
11. Közintézmények parkolásának biztosítása.
12. Identitás erősítése, civil szervezetek létrehozása, támogatása
13. Környező településekkel együttműködések létrehozása
15. Intézmények korszerűsítése
16. Infrastruktúra fejlesztése (utak, járdák, fásítás stb.)
17. A településkép további javítása
18. A gazdaság versenyképességének javítása
19. A fejlődést a meglévő természeti értékekre kell alapozni. A lakosság számára komplex szolgáltatás kínálatot, barátságos falusias környezetet és kedvező zöldfelületi ellátottságot kell biztosítani.
20. A település lakói számára társadalmi, gazdasági és környezeti értelemben a fenntartható fejlődés biztosítása

21. Helyi tudásbázis erősítése
22. Életminőség javítása
23. Telephelymarketing: vállalkozások telephelyeinek támogatása
24. Pénzügyi stabilitás megteremtése
25. Petőfi u. 22. szám alatt civil ház és hegytörténeti múzeum kap helyet.
26. Fiatalok és időskorúak programjainak szervezése és kiaknázása, bővítése
27. Egyházközségünk és templomunk szerepének erősítése
28. Buszöblök, buszvárók felújítása.
29. Bel- és külterületi csapadékvízvezetés, vízrendezés.
30. Kastély és kiskastély felújítás, újjáépítése.
31. 8217 hrsz-ú út felújítása.
32. Óvoda bővítése.
33. 757 hrsz-en épületfelújítás és rendezvényhelyszín kialakítása.

Hosszú távú célok (10 éven belül):

1. Pályázati forrásból megvalósított turisztikai attrakciófejlesztések a fenntartató örökség védelme és bemutatása érdekében
2. A táji értékeket tudatosan felhasználó, a település egészére nézve egységes turisztikai brand kialakítása
3. Településkép-védelmi programhoz való csatlakozás, illetve annak helyi elindítása, hogy az a szükségeszerű modernizációnak, illetve felújításoknak meghatározott, fenntartható és a tulajdonosok, valamint a települési önkormányzat érdekét egyaránt szolgáló irányt adjon
4. Tartalék falusias lakóterületek kialakításának megvalósítása.
5. Szolgálati lakás építése.

A község elkészítette települési arculati kézikönyvét és településképi rendeletét, mely az örökségvédelmére vonatkozó előírásokat tartalmazza. A településképi szakmai konzultáció, településképi véleményezési eljárás, és településképi bejelentési eljárás bevezetésével az örökségi értékek megőrzése önkormányzat által koordinált módon történhet.

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

4.1 A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

A község önkormányzata felel a fejlesztések megvalósulásáért. Az önkormányzat mindig támogatólag lép fel a település pozitív megítélését elősegítő fejlesztések mellett. Az önkormányzat minden tőle telhetőt megtesz azért, hogy a település tovább fejlődhessen, szépülhessen. Az állami fejlesztéseket csak nagyon nehezen lehet befolyásolni, sürgetni, ezért ezek vagy elmaradnak, vagy csak hosszú évek, évtizedek múltán valósulnak meg, ami komoly gondokat, ellentmondásokat okoz. Az önkormányzatnak figyelemmel kell kísérni a megjelenő pályázatokat és lehetőségeihez mérten pályázni.

Megfelelő kompetenciával rendelkező önkormányzati alkalmazottak biztosítása. Fejlesztéseket megalapozó közösség alapú tervezés alkalmazása.

4.2 Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A koncepcióról és a rendezési terv felülvizsgálatról az önkormányzat folyamatosan tájékoztassa a lakosságot és a helyi civil szervezeteket, egyházakat, hogy az ő érdekeik is tudjanak érvényesülni. Az önkormányzat honlapján a helyi partnerségi rendelet szerint minden módosítás nyilvánosságáról gondoskodni kell.